

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Ilów na lata 2021- 2024

I. Wstęp

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2024 w Gminie Ilów opracowano w oparciu o art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020.821z póź. zm.) w myśl, którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Program służy wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Niniejszy Program jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego w Gminie Ilów w latach poprzednich.

Rodzina, to podstawowa komórka społeczna i naturalne środowisko wychowawcze dziecka, która oddziałuje na jego osobowość, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowując jego postępowanie. Prawidłowo funkcjonująca rodzina, z powodzeniem spełniająca swoje zadania, stanowi dla swoich członków, w szczególności dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Problemy występujące w rodzinie często są złożone. Główne problemy dezorganizujące życie rodzin to: uzależnienia, przemoc, małżeńskich i zawodowych, zdarzenia losowe wywołujące sytuacje kryzysowe oraz zła sytuacja materialna. W przypadku jakichkolwiek dysfunkcjonalności rodziny dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy państwa.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, których oddziaływanie czyni rodzinę dysfunkcyjną, niepotrafiącą sprostać swoim obowiązkom wobec dzieci oraz rozwiązać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Problemy występujące w takiej rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny uwzględniając zasadę pomocniczości. Należy budować system wspierania rodzin biologicznych oraz rozwijać rodzinne formy opieki zastępczej. W przypadku, gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, praca z rodziną biologiczną ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Niniejszy Program ma na celu zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom naturalnym przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin.

Głównym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do prawidłowego wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Działania z zakresu pomocy rodzinie są realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iłowie. W ramach wspierania funkcji opiekuńczych rodziny dziecka w strukturach GOPS działają:

- ▲ Asystent rodziny, którego praca polega na aktywnym wspieraniu rodziny, reagowaniu na sygnały wskazujące na powstawanie w rodzinie problemów związanych z jej prawidłowym funkcjonowaniem, które otrzymuje z różnych źródeł: od pracownika socjalnego, pedagoga szkolnego, policji, pielęgniarki środowiskowej. Głównym celem asystenta rodziny jest osiągnięcie podstawowego poziomu stabilności życiowej w rodzinie;
Asystent rodziny jest także koordynatorem kompleksowego wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powiklanej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin dzieci, u których zdiagnozowano „ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu
- ▲ Zespół interdyscyplinarny, który zajmuje się problemem przemocy w rodzinie na terenie gminy. Wśród swoich członków skupia przedstawicieli instytucji działających na rzecz przeciwdziałania temu zjawisku.

Zadania przyjęte do realizacji w ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 poz. 821 z późn. zm.)
- ustawie z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020r., poz. 1876 z późn. zm.)
- ustawie z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020, 1329)
- ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020, poz. 218 z późn. zm.)
- ustawie z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019, poz. 2277z późn. zm.)
- ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020r., poz. 2050 z późn. zm.)
- ustawie z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019r., poz. 2407 z późn. zm.)
- ustawie z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020r., poz. 111 z późn. zm.)
- ustawie z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020r., poz. 808)

II. Diagnoza

Powierzchnia Gminy Iłów wynosi 129,1 km² Gminę zamieszkuje 6049 osób wg stanu na 31.12.2020r, z czego 3052 to kobiety, a 2997 mężczyźni.

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Iłów wg stanu na grudzień 2020r wynosiła 120, w tym 61 kobiet, 59 mężczyzn. Długotrwale bezrobotnych było 48 osób. Dla porównania w powiecie sochaczewskim liczba bezrobotnych wynosiła 1687 osób, z czego 841 to kobiety, długotrwale bezrobotni 697 osób.

W zasobach infrastruktury społecznej gminy jest 1 przedszkole - 50 miejsc, 4 szkoły podstawowe wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach, dysponujące 168 miejscami. W gminie Iłów w 2019r utworzono Klub Senior+, który swą działalność rozpoczął w 2020r, dysponuje 20 miejscami.

Pomoc i wsparcie w gminie Iłów z pomocy społecznej w 2020 roku uzyskało 891 osób, co stanowiło 15 % wszystkich mieszkańców gminy. W gminie Iłów najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną w 2020 roku było kolejno: ubóstwo (w 62 rodzinach), niepełnosprawność (57), bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych (55), długotrwała choroba (53), bezrobocie (35)

Udzielone świadczenia z pomocy społecznej w 2020r:

- zasiłki stałe 14 rodzin (17 osób)
- opłacenie składki zdrowotnej za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej za 15 osób
- zasiłki okresowe - 8 rodzin (15 osób)
- Rządowy Program „Posiłek w szkole w domu” 305 osób w tym 116 w formie posiłku, 273 z zasiłku celowego, 7 w formie rzeczowej.
- z umieszczeniem w Domu Pomocy Społecznej 3 osoby
- umieszczenie w placówkach opiekuńczo wychowawczych lub rodzinach zastępczych- 4 dzieci
- pomoc w formie zasiłku celowego i celowego specjalnego skorzystało 125 rodzin
- dla 21 osób, które ukończyły 90 lat ufundowano pomoc rzeczową
- pomoc w formie usług opiekuńczych skorzystało 10 osób (w tym 4 z Programu opieka wytechnieniowa)
- wydano 202 skierowania do otrzymania żywności z Caritas dla 456 osób (Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa. Podprogram 2020)
- pomoc w formie nowej odzieży dla dzieci 25 rodzin
- pomoc w formie Asystenta 13 rodzin, w których wychowuje się 26 dzieci
- nieodpłatne wypożyczenie sprzętu rehabilitacyjnego - 8 osób

Udziały wsparcia w postaci świadczeń rodzinnych:

- zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłku rodzinnego 328 rodzin

- świadczenie pielęgnacyjne z tytułu opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem - 30 rodzin
- specjalny zasiłek opiekuńczy 8 rodzin
- udzielenie wsparcia w postaci funduszu alimentacyjnego - 29 uprawnionych
- udzielenie wsparcia w postaci świadczenie wychowawczego (500+) na 1117 dzieci
- udzielenie wsparcia w postaci świadczenia Dobry Start (300+) 753 uczniów

III. Analiza SWOT (mocne strony, słabe strony, szanse, zagrożenia)

Aby określić właściwe cele oraz zaprojektować skuteczne działania na rzecz dziecka i rodziny należy posłużyć się analizą SWOT, czyli należy przeanalizować obecny potencjał gminy (mocne i słabe strony) oraz wskazać warunki i procesy zewnętrzne, które wpływać będą lub wpływają na funkcjonowanie gminy w analizowanym obszarze (szanse i zagrożenia).

Mocne strony	Słabe strony
<p>Realizacja celów zawartych w dokumentach:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Iłów. - Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. - Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. - Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. - Funkcjonowanie Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Iłowie. -Bezpłatne porady prawne oraz wsparcie psychologiczne i terapeutyczne dla mieszkańców gminy Iłów. - Współpraca z Caritas w przekazywaniu żywności. - Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz rodziny tj. placówkami oświatowymi, przychodniami zdrowia, PCPR, KPP, Sądem Rejonowym, kuratorami, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, PUP. - Wystarczająca ilość placówek oświatowych na terenie gminy. - Objęcie pomocą w postaci dofinansowania żywienia dzieci w szkołach i 	<ul style="list-style-type: none"> - Brak chęci do podejmowania i utrzymania pracy zarobkowej. - Brak mieszkań socjalnych. - Brak współpracy rodzin w zakresie zmiany stylu życia. - Roszczeniowość i niezaradność rodzin korzystających z pomocy społecznej. - Brak rodzin wspierających. - Występowanie zjawiska eurosieroctwa. - Uzależnienia od alkoholu, nikotyny i substancji odurzających. - Długi czas oczekiwania na leczenie odwykowe.

<p>przedszkolach.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozwinięta baza rekreacyjno- sportowa. - Funkcjonowanie Klubu Senior + - Wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców. - Wspieranie rodzin i osób samotnych poprzez udzielenie pomocy. 	
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> -Poprawa sytuacji rodzin wielodzietnych. -Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników instytucji wspierających rodzinę -Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę. -Zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych. -Edukacja rodzin poprzez treningi umiejętności rodzicielskich, zarządzania budżetem domowym, dostęp do poradnictwa specjalistycznego. -Mobilizowanie młodzieży i dorosłych do podnoszenia swoich kwalifikacji poprzez kursy, szkolenia, udział w projektach aktywizujących zawodowo. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost kosztów utrzymania rodziny - Wzrost zjawisk społecznie nieakceptowanych, również wśród dzieci i młodzieży tj. przemoc, alkoholizm, narkomania, uzależnienie od internetu itp. -Zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców -Rozluźnienie więzi rodzinnych -Dysproporcja pomiędzy otrzymywanymi świadczeniami finansowymi przez rodziny wielodzietne z niepracującymi rodzicami, a dochodami rodzin z 1-2 dziećmi i pracującymi rodzicami -Przyzwyczajanie się rodzin do korzystania z pomocy społecznej -System prawny (zbyt niskie kryteria dochodowe uprawniające do otrzymywania świadczeń socjalnych i świadczeń rodzinnych - Niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej -Wzrost liczby zadań zleconych samorządom gminnym bez zabezpieczenia środków finansowych -Ograniczanie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę -Wzrost demoralizacji dzieci i młodzieży - dostęp dzieci i młodzieży do różnego rodzaju używek.

Rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi stanowią znaczącą część podopiecznych pomocy społecznej, w rodzinach tych występują dysfunkcje takie jak:

- uzależnienia,
- przemoc domowa,
- bezradność w sprawach socjalno- bytowych,
- bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych,
- problemy w pełnieniu ról społecznych.

Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym.

W związku z powyższym istotną rolę odgrywa praca socjalna w połączeniu ze wsparciem finansowym i rzeczowym. Pracownicy socjalni to pierwsze osoby, które mają bezpośredni kontakt z rodziną w środowisku- przeprowadzając wywiady środowiskowe dokonują diagnozy problemów.

IV. Zasoby

Lp.	Nazwa placówki	Rodzaj działalności
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Praca socjalna, praca asystenta rodziny, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, specjalistyczne poradnictwo, aktywizacja społeczno- zawodowa.
2.	Urząd Gminy	Przyznawanie i wypłacanie stypendiów socjalnych, zasiłków losowych, wyprawki szkolnej, dowozy dzieci niepełnosprawnych, wydawanie decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych dla osób nieubezpieczonych mających niskie dochody.
3.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu, wsparcie terapeutyczne dla osób uzależnionych i ich rodzin poprzez działalność Punktu Konsultacyjnego.
4.	Zespół Interdyscyplinarny	Wspieranie i pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemu przemocy.
5.	Placówki służby zdrowia	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej
6.	Placówki Oświatowe: przedszkole, szkoła podstawowa,	Działalność edukacyjno- wychowawcza, wsparcie psychologiczno- pedagogiczne dla rodziców i dzieci.
7.	Sąd i kuratorzy sądowi	Pomoc rodzinom w odzyskiwaniu prawidłowych relacji społecznych
8.	Komenda Powiatowa Policji w Sochaczewie	Działania zapobiegające przemocy w rodzinie i prowadzenie monitoringu dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem.

V. Adresaci

Adresatami programu są:

- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych,
- dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki.

VI. Zadania i cele

Cel główny: Stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo- wychowawczych.

Cel szczegółowy 1.

Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka w rodzinach dysfunkcyjnych

Zadania	Wskaźnik realizacji działań
Zapewnienie dziecku i rodzinie wsparcia i pomocy asystenta rodziny.	- liczba rodzin objętych działaniami
Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie, zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego i informowanie o miejscach pomocy.	-liczba rodzin objętych działaniami, -liczba i rodzaj działań
Udzielenie pomocy rodzinom, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, w odbudowaniu środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny biologicznej.	- liczba rodzin objętych działaniami, - liczba i rodzaj działań

Cel szczegółowy 2.

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.

Zadania	Wskaźnik realizacji działań
Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom.	- liczba i formy udzielonej pomocy
Objęcie dożywianiem wszystkich osób, które tego wymagają.	- liczba dzieci korzystających z dożywiania - liczba rodzin korzystających z pomocy CARITAS
Zapewnienie osobom doznającym przemocy w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.	-liczba osób dorosłych i dzieci przebywających w placówkach
Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej.	-liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach, -wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach

Cel szczegółowy 3.

Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących problemów.

Zadania	Wskaźnik realizacji działań
Współpraca z kuratorami sądowymi, policją szkołami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych.	-liczba rodzin objętych działaniami, -liczba i rodzaj działań
Współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołem Interdyscyplinarnym.	-liczba rodzin objętych działaniami, -liczba i rodzaj działań
Wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej sprzyjających rozwijaniu postaw charytatywnych w stosunku do osób wymagających pomocy i wsparcia.	-liczba i rodzaj działań
Zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy.	-liczba i formy przekazów informujących o miejscach pomocy
Działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin.	-liczba i formy przekazów informujących o miejscach pomocy
Monitorowanie przez pracownika socjalnego środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych i monitorowanie terapii rodziców.	- liczba rodzin objętych monitorowaniem

VII. Finansowanie

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Iłowie na lata 2020- 2024 odbywać się będzie w ramach środków budżetowych.

VIII. Przewidywane efekty realizacji Programu

Zakładanym efektem realizacji Programu jest polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka. Działania są ukierunkowane na konsolidację współpracy różnych grup społecznych, organizacji pozarządowych, instytucji. Celem jest odbudowywanie właściwych relacji rodzinnych w tym: pozostawienia dzieci w miejscu zamieszkania, reintegracja rodziny naturalnej poprzez powrót dziecka do rodziny.

IX. Koordynowanie i monitoring

Monitoring realizacji Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2024 dla Gminy Iłów będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, jako koordynatora Programu, i jednocześnie instytucji wiodącej przy jego realizacji. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu.

Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne, o których mowa w art.179 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Przewodniczący Rady Gminy

Stefan Tomaszewski